

DL Augstroze dabas aizsardzības plāna sabiedriskajā apspriešanā daudz jautājumu

Latvijas Mednieku savienības Rīgas reģiona vadītājs Jānis Zālītis izskaidro par dabas lieguma Augstroze dabas aizsardzības plānā iekļautajiem punktiem, kas skar medības šajā teritorijā

Dauguļos notika dabas lieguma (DL) Augstroze dabas aizsardzības plāna (12 gadu periodam) sabiedriskā apspriešana. Tā bija otrā un noslēdzošā reize (pirma bija februārī Kocēnos), kad iedzīvotāji tikās ar plāna izstrādātājiem un pārrunāja aktuālos jautājumus. Šis pasākums pulcēja daudz interesentu, Ziemeļvidzemes internātpamatskolas zāle bija pilna. Sanāksmē tika izstāstīts, kas un kāpēc aizsargājamajā teritorijā pētīts, kas secināts un kādi ir eksperta ieteikumi turpmākajai darbībai. Pirms sabiedriskās apspriešanas iedzīvotājiem bija iespēja iepazīties ar plāna aktuālo redakciju un līdz marta beigām iesniegt savus priekšlikumus papildinājumiem vai izmaiņām tajā. Sanāksmē vadīja mežu eksperte un Augstrozes dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja Sandra Ikauniece.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu nodaļas vecākā eksperte Ilze Urtāne uzsvēra, ka šis pēc būtības ir teritorijas apsaimniekošanas plāns, kas nosaka nepieciešamos apsaimniekošanas un dabas aizsardzības pasākumus. Tas vajadzīgs, lai nodrošinātu ilgtermiņa aizsardzību tām dabas vērtībām, kam teritorijā izveidota. Sākotnēji (1977. gadā) daļā no DL Augstroze bija dzērvenāju liegums. Kopš 2011. gada teritorijai ir esošās lieguma robežas. Tās vērtības ne tikai nacionālā, bet arī Eiropas līmenī ir augstie un pārejas purvi, platlapju meži, daudzas aizsargājamās bezmugurkaulnieku, augu, sikspārņu un putnu sugas. Turklāt tā ir būtiska zosu pārlidojumu vieta. Tāpat liegumā ir citas dabas vērtības. Tamdēļ jāizstrādā dabas aizsardzības plāns, ko paģēr arī likums. No šāda plāna esamības ir vairāki ieguvumi, piemēram, mazāks administratīvais slogs aktivtāšu saskaņošanai, tāpat plānā ierakstīti iecerei vieglāk piesaistīt finansējumu.

Iespēju plāna izstrādātājiem uzdot jautājumus sanāksmē bija gaidījuši jo īpaši un vaicājumu bija daudz. Liela daļa – par medību jomu, meliorāciju, purviem un privātiem/publiskiem

pasākumiem. Latvijas Mednieku savienības (LMS) valdes priekšsēdētājs Jānis Baumanis jautāja par noteiktajiem sezonas medību ierobežojumiem Madiešņu purvā, kur no 1. februāra līdz 15. jūlijam (lai netraucētu putnu, galvenokārt plēsīgo, ligzdošanu) noteikts sezonas liegums medībām (izņemot stirnu un bebru). – *Pēc kādiem principiem būs atļauts medīt šīs divas sugas? Aktuālas vēl būtu mežacūku medības, tāpat vilku un lūšu, ko drīkst medīt līdz marta beigām. Vilku un lūšu medības līdz marta beigām mazāk traucētu ērgļu ligzdošanai, nekā bebru medības līdz aprīļa vidum,* – viņš uzskata. S. Ikauniece atzina – iepriekš nebija zināms, ka vilku un lūšu medības šajā teritorijā ir tik aktuālas. Viņa aicināja rakstiski iesniegt savu priekšlikumu, lai to nodotu izvērtēšanai ekspertiem. J. Baumanis lūdza plānā precizēt svina municijas vispārējas izmantošanas aizliegumu: – *Svina municijas ierobežojums ir tikai ūdensputnu medībās. Ir atsevišķi medību veidi, kam nav izgudrota vai nav pietiekami efektīva bezsvina municija.*

Prezentējot dabas aizsardzības plānu, S. Ikauniece stāstīja, ka DL teritorijā rudens migrācijas laikā nakšņo ievērojams skaits baltpierses, tundras sējas un taigas sējas zosu, dažkārt pat 500 putnu. Turklāt taigas sējas zosij tās ligzdošanas apgabalos pēdējās desmitgadēs konstatēts dramatisks samazinājums. Dabā tundras un sējas zosis ir grūti atšķirt, tādēļ, lai saudzētu taigas sējas īpatņus, rekomendēts aizliegt DL teritorijā medīt šos putnus. LMS Rīgas reģiona vadītājs Jānis Zālītis informēja, ka liegumā pērn nometītas 124 zosis, kas ir pietiekami liels skaits un pierāda, ka medniekus tās interesē. Mednieku datus par zosu nometīšanu sanāksmes vadītāja J. Zālītis arī norādīja uz Latvijas Ornitoloģijas biedrības sadarbībā ar medniekiem veiktu pētījumu par nometītajām sējas zosim. – *Divu gadu laikā mednieki no-*

raugus, no kuriem tikai divas bija taigas sējas zosis, turklāt tās pašas nometītas Latgalē. Vai ornitologi pētījuši, cik šo zosu ir dabas liegumā? Minējāt, ka šajā teritorijā nebūs iespējama meža dzīvnieku piebarošana, lai sargātu dzīvotnes. Vai tās 500 zosis, ka te nakšņo, neko nenobradā? – jautāja J. Zālītis. S. Ikauniece skaidroja, ka konkrētajā biotopā zosis nekādu skādi nenodara. Savukārt meža dzīvnieku piebarošana tiks liegta, lai tādējādi biotopā netiktu ienestas tam neraksturīgu augu sēklas vai piesaisīti grauzēji, putni u.tml.

Lai atjaunotu Augstrozes hidroloģisko režīmu, iecerēts tās ziemeļu daļā (Madiešņu purvā) atsevišķos meliorācijas grāvjos izbūvēt aizsprostus. Apspriedes dalībnieki satraucās par šādas aktivitātes ietekmi uz aizsargajamiem biotopiem, kā arī par to, vai meži tādējādi netiks applūdināti. Hidroloģologs Oļģerts Aleksāns mierināja, ka nekas netiks applūdināts, tāpat nebūs kaitējuma sugām, tieši pretēji – purvam pakāpeniski atjaunojoties, kļūstot mitrākam, tām tiks radīti piemērotāki apstākļi pastāvēšanai. – *Mēs neko nedarām ar mežiem, kas aug purvu periferijā. Aizdambējam tos grāvjus, kas tek no purvu augstākās daļas uz mežu pusi. Tātad nobloķējam ūdeni, kas nāk no purva, un neļaujam applūdināt mežu,* – skaidroja hidroloģologs.

Daudzi jautāja arī par privātiem un publiskiem pasākumiem. Tādu rīkošana liegta un vēl citi ierobežojumi paredzēti no 1. februāra līdz 15. jūlijam sezonālā lieguma teritorijā. Cilvēki bija neizpratnē, vai sēpošana, ogošana, staigāšana pa purvu arī pie-skaitāma pie privāta pasākuma. Kocēnu novada domes priekšsēdētāja vietniece Evija Nagle norādīja, ka ir nepārdomāti sezonālo liegumu noteikt līdz jūlijam, jo tūrisma sezona jau tā ir īsa, un cilvēki izvēliesies, piemēram, teltis celt citviet, bet tādējādi tiek traucēts konkurētspējīgs tūrisms. Viņa lūdza plānā iekļaut pastaigu takas un laipas pa Madiešņu purvu, jo vietējie iedzi-

senlatviešu spēka vietu. – *Lauvaskalnā parādījušies lūši, sāk augt zemestauki. Var just, ka tur cilvēku nav un daba mostas. Man ne visai patīk cilvēku iekļaušanās dabā,* – sacīja I. Skuja. No zāles izskanēja rosinājums kā potenciālā skatu torņa izbūves vietu plānā iekļaut Cēsu kalnu pie slēpošanas trases. I. Skuja arī lūdza dabas aizsardzības plānā paredzētajās aktivitātēs līdz ar ozolu atēnošanu iekļaut to īpašu apsekošanu. Viņa novēroja, ka pēdējos gados tos skārusi kāda slimība – ozoli kalst, tajos veidojas dobumi un koki krīt. Viesu nama saimniece arī norādīja, ka Lauvaskalnu pussalā ļoti darbojas bebrī, gāzot koku pēc koka, un nevienus tos nemedī.

Ja uz jautājumu nebija iespējams sniegt tūlītēju atbildi, tika solīts to nosūtīt uz vaicātāja e-pastu. Pēc šīs sabiedriskās apspriešanas plāns 20 dienu laikā tiek precizēts un iesniegts iesaistītajās pašvaldībās atzinuma saņemšanai. Kad to saņem, tiek plāna izstrādes uzraudzības grupa, izskata visus priekšlikumus, pašvaldību atzinumus un iesniedz plānu DAP, kas to tālāk virza uz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, kur to apstiprina un tas stājas spēkā.

DL Augstroze dabas aizsardzības plāns tiek izstrādāts saistībā ar LIFE projektu *Degradēto purvu atjaunošana CO₂ emisiju samazināšanai Ziemeļeiropas zemienē.*

Līgas LIEPIŅAS
teksts un foto